

20.12.2017

Kirjaamo@intermin.fi
sari.mustila@intermin.fi

Viite SMDno-2016-1495

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO SISÄMINISTERIÖN
LUONNOKSEEN HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI
PELASTUSLAIN MUUTTAMISESTA JA VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA SEKÄ
ERÄIDEN MUIDEN LAKIEN MUUTTAMISESTA**

Sisäministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää lausuntoon seuraavaa.

Lakiehdotuksen 1§:ää on ehdotettu muutettavaksi seuraavasti: Lain tavoitteena on myös, että onnettomuuden uhatessa tai tapahduttua ihmiset pelastetaan, tärkeät toiminnot turvataan ja onnettomuuden seurauksia rajoitetaan tehokkaasti *niin, että ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle aiheutuvat haitat jäävät mahdollisimman vähäisiksi.*

Lakiehdotuksen perusteluissa on tältä osin mainittu, että pykälän täydennys korostuisi erityisesti ympäristövahinkojen torjuntaan kohdistuvassa pelastustoiminnassa.

Edellä esitettyyn viitaten on todettava, että ehdotuksen mukaisesti kirjoitettuna pykälän täydennys kohdistuu kuitenkin yhtäläisesti kaikkeen muuhunkin onnettomuuksien torjuntaan. Jos ko. täydennys on tarkoitus kohdentaa, kuten perusteluissa on ilmoitettu, erityisesti ympäristövahinkojen torjuntaan, olisi luontevaa, että tämä säännös kohdennettaisiin tarkemmin sellaiseen kohtaan, johon se asiayhteytensä nojalla paremmin kuuluu eli tässä tapauksessa esim. pykälään 32 (Pelastustoiminnan sisältö). Näin myös siksi, että kyseisessä kohdassa puhutaan myös mm. kustannuksista sekä taloudellisista ja muista arvoista, jotka näissä yhteyksissä tulisi aina ottaa huomioon.

Edellä esitetyn lisäksi on todettava, että lain tavoitetta kuvaavassa kohdassa haittojen rajoittamiselle esitetty vaatimus niiden jäämisestä mahdollisimman vähäisiksi ei näyttäisi olevan suotavaa mm. sen vuoksi, että ilmaus on epähavainnollinen ja pyrkimys sen mukaisten vaatimusten toteuttamiseen saattaa johtaa hyvin subjektiivisiin toimenpiteisiin. Esimerkiksi tällaisen ilmauksen nojalla asetetut vaatimukset ovat herkkiä johtamaan ylimitoitettuihin, epätaloudellisiin ja jopa kokonaan tarpeettomiin vaatimuksiin. Erityisen tärkeää on myös ottaa huomioon EU:n antamat ohjeet ennalta varautumisen periaatteen ja nollariskitasoon pyrkimisen välillä.

Puheena olevassa pykälässä käytetään ilmausta ”onnettomuuden uhatessa”. Pykälän ilmaisu tulisi olla selkeämpi, jotta olisi selvää, tarkoitetaanko sillä väli-

töntä onnettomuuden uhkaa vai onko kyse vain siitä, että onnettomuuden uhka ylipäätään voisi olla mahdollinen. Tämän täytyisi olla tiedossa mm. tarvittavien toimenpiteiden määrän, kustannusten ja toteutuksen taloudellisuuden arvioimiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että pelastuslaki-luonnoksen 1§:ään esitetty lisäys ei tuo mitään uutta jo olemassa olevaan pykälään vaan voi päinvastoin johtaa epäselviin tulkintoihin lain tavoitteista. Tarpeelliset turvallisuussäännökset voidaan sen sijaan liittää ympäristön turvallisuutta käsitteleviin pykäliin.

Laki pelastuslain muuttamisesta 27§:n mukaan *pelastuslaitos hoitaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä maakunnan päättämän mukaisesti*. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että lain perustelumuiiota täydennetään siten, että siitä käy ilmi maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu ensihoitopalvelun osalta. Perustelumuiotioon ehdotetaan kirjattavaksi, että *Pykälän 3 momentin mukaan pelastuslaitos osallistuisi maakunnassa ensihoitopalvelun tuottamiseen järjestämisvastuussa olevien sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten valmistelemien päätösten mukaisesti*.

Pelastuslain 38 §:ssä käsitellään kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista. Perustelumuiotiossa tulisi huomioida, että siltä osin kun kyse olisi Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä unionin pelastuspalvelumekanismista (1313/2013/EU) tarkoitetuista, muun ministeriön kuin sisäministeriön toimialaan kuuluvasta toimista, esimerkiksi terveyttä uhkaavissa hätätilanteissa, päätöksen avun lähettämisestä tai avun vastaanottamisesta unionin pelastuspalvelumekanismien kautta tekisi toimivaltainen ministeriö. Päätös tehtäisiin tarvittaessa yhteistoiminnassa sisäministeriön ja muiden asiaan liittyvien ministeriöiden kanssa.

Pelastuslain 46§:ssä säädetään yhteistyöstä pelastustoiminnassa. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että 46§ ensimmäiseen momenttiin lisätään *asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (/) 2§:ssä määritellyt palveluntuottajat* velvollisiksi osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun. Lisäksi toisen momentin 5 kohtaan tulisi kirjata, että sosiaali- ja terveysviranomaiset ja hallinnonalan *sekä asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (/) 2§:ssä määritellyt palveluntuottajat* vastaavat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä, psykososiaalisen tuen palveluista, *sosiaali ja terveydenhuollon päivystyspalveluista* ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollosta ja majoituksesta. Edelleen STM esittää, että pelastuslain 47§:än toiseen momenttiin lisätään, että myös *asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (/) 2§:ssä määritellyt palveluntuottajat* ovat velvollisia laatimaan tarpeelliset suunnitelmat ja toimimaan yhteistyössä pelastustoiminnassa.

Pelastuslain 65§:ssä säädettäisiin yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että 65§ neljänteen momenttiin lisätään viranomaisten, laitosten ja liikelaitosten lisäksi *ja muut toimijat*. Lisäksi STM esittää, että saman pykälän 5 momentin 2 kohta olisi seuraavanlainen: sosiaali- ja terveysviranomaiset ja hallinnonalan laitokset *sekä asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (/) 2§:ssä*

määritellyt palveluntuottajat vastaavat niitä koskevissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti ensihoitopalvelun järjestämisestä, psykososiaalisen tuen palveluista, *sosiaali ja terveydenhuollon päivystyspalveluista sekä väestön majoituksen, muonituksen ja muun huollon järjestämisestä ja siirretyn väestön tilapäisestä majoittamisesta.*

Alueelliset maanpuolustuskurssit järjestetään nykyainsäädännön mukaisesti Puolustusvoimien ja aluehallintovirastojen yhteistyönä. Aluehallintovirastot ovat monialainen viranomainen, jossa samassa organisaatiossa yhdistyy monialainen varautumisen osaaminen. Alueellisten maanpuolustuskurssien osalta sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että maanpuolustuskurssien sisällöt ja oppilasvalinnat tehdään jatkossa yhteistyössä maakuntien ja maakuntien eri toimialojen kanssa, jotta kurssit tukevat maakuntien varautumisen kehittämistä kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti. Lakiehdotukseen Pelastusopistosta lain 2§:n muuttamisesta ehdotetaan, että lain 2§ toiseen momenttiin lisätään, että Pelastusopisto vastaisi alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisestä yhteistyössä Puolustusvoimien ja maakuntien kanssa.

Kansliapäällikön sijainen
osastopäällikkö

Neuvotteleva virkamies

Kirsi Varhila

Merja Rapeli

